

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 9

*Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції
“Україна як геополітична реальність: політика,
економіка, право, духовність”,
м. Київ, МАУП, 21 березня 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2013

Рецензенти: *О. В. Куроченко*, д-р екон. наук, проф.
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.
К. В. Пічик, канд. екон. наук, доц.

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 5 від 29.05.13)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
М50 МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

Вип. 9: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції
“Україна як геополітична реальність: політика, економіка, право, ду-
ховність”, м. Київ, МАУП, 21 берез. 2013 р. / редкол.: А. М. Подоляка
(голова) [та ін.]. — 2013. — 288 с. : іл. — Бібліогр. в кінці ст.

Розглядаються питання організації управлінської діяльності, управління персо-
налом в сучасних організаціях, досліджуються актуальні проблеми менеджменту, що
свідчить про активне залучення студентів до проведення наукової діяльності. Це дасть
можливість усім бажаючим ознайомитися із сучасним станом управлінської науки в
Україні.

Для студентів, викладачів і всіх, хто цікавиться менеджментом.

ББК 65.290-2я43

Колпаков В. М. Человек в условиях геополитической реальности	163	Яценко І. С. Повноваження органів конституційної юрисдикції в контексті забезпечення системи стримування і протидії на прикладі України та Республіки Польща	208
Кравченко Т. А. Форми політичної участі та легітимація державної влади: проблеми теоретично-правового аналізу	169	Бур'ян В. О. Шляхи вдосконалення методів управління залученими ресурсами банку	215
Красота О. І. Медіація як спосіб вирішення господарських спорів	176	Бушин О. О., Алжум Майсара Еволюція політичного режиму в Україні в умовах євроінтеграції.....	218
Курчина Т. О. Духовна безпека як складова системи національної безпеки України	178	Василевич Р. А. Управління кредитним портфелем банку	221
Медвідь М. Ф., Ластовченко А. В. Право на свободу слова в Україні у нових геополітичних реаліях.....	181	Вітів В. А. Державна концепція В. Липинського в умовах сучасності	225
Руденко А. Ф. Передвиборні партійні програми та інтеграційний вибір України.....	185	Волобоєва Т. В. Світовий досвід у правовому забезпеченні трансплантації органів та анатомічних матеріалів	229
Смоль С. С. Соціогуманітарна сфера України в умовах сучасного геополітичного суперництва	187	Гавриш Д. О., Дубов А. О. Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в Україні: українські реалії та європейська практика	235
Таран Є. І. Сучасна енергетична політика України в європейському геополітичному просторі	191	Жалдак Т. Л. Аналітичне забезпечення як засіб розробки та вдосконалення депозитної політики	240
Тунік І. Ю. Методи психологічного сприяння розвитку критичного мислення в процесі навчання курсантів вищих військових навчальних закладів	195	Завадецька Н. В. Становлення банківського регулювання в Україні.....	247
Фомин А. А. Основные причины утраченных возможностей для построения инновационной модели развития и рекрутирования политических элит в Украине	202	Лукіч Т. О., Кокоріна А. І., Хоменко В. О. Національна безпека України в сучасних геополітичних умовах.....	250

СОЦІОГУМАНІТАРНА СФЕРА УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ГЕОПОЛІТИЧНОГО СУПЕРНИЦТВА

Становлення і розвиток української державності, вип. 9, с. 187 — 190

Соціогуманітарна сфера суспільства — складна багатоаспектна система, що охоплює усі сторони життєдіяльності людини, сфера, умови якої покликані, з одного боку, формувати, а з другого — забезпечувати дедалі зростаючі потреби людини у саморозвитку та самореалізації [1].

Проголосивши у 2010 р. курс на модернізацію, Українська держава стала на шлях докорінних перетворень. Їх метою є утвердження сучасної України як країни високих економічних, політичних і соціальних стандартів.

Особливої уваги з боку держави потребує гуманітарна сфера. Нині в умовах економічної кризи у багатьох суспільствах зростає апатія і зневіра у власних силах. Нації втрачають мотивацію до розвитку, а громадяни стикаються із кризою перспективи. На жаль, у житті українського суспільства ці тенденції стають дедалі виразнішими.

Тому завданнями нової гуманітарної політики мають стати духовне оздоровлення українського суспільства, розкриття його творчого потенціалу. Важливим є підвищення соціальних стандартів, збільшення реальних доходів працюючих і загальне поліпшення якості життя українських громадян [2].

Фактично цілі та завдання щодо поліпшення соціогуманітарної ситуації усвідомлені та задекларовані на відповідному рівні, корабель “Україна”, як полюбляють говорити деякі українські політики, узяв курс на реформи і розпустив вітрила.

Зокрема, у Національній доповіді НАНУ “Новий курс: реформи в Україні. 2010—2015” зазначено: “...Важливим спрямуванням усієї гуманітарної політики держави повинен стати курс на якісне оновлення всієї гуманітарної сфери українського суспільства — у найширшому її розумінні. Необхідність цього пов’язана з її консерватизмом, відчутною невідповідністю новітнім процесам і явищам у світоглядному, ідейному, науковому, освітньому, культурному, інформаційному поступові глобалізованого світу, недостатньою пристосованістю до вимог і стандартів сучасного динамічного розвитку. Зазначені негативні риси обумовлюють труднощі у справі повноцінної інтеграції України до світового співтовариства, певну неспроможність своєчасно й адекватно відповідати на виклики сучасного кризового розвитку, успішно користуватися позитивними можливостями, що їх створює глобалі-

зація, і протистояти їй негативним впливам.

Державі належить провідна роль у розвитку гуманітарної сфери в Україні. Тому державна гуманітарна політика потребує оздоровлення, модернізації і систематизації, що передбачає вирішення ряду проблем, які є наслідком довготривалих суперечливих соціокультурних процесів. Національні пріоритети гуманітарного розвитку України мають бути зорієнтовані на формування сучасної конкурентоспроможної нації, позбавленої замкнутості і консерватизму, готової до осмисленого і критичного освоєння всього нового, відкритої для діалогу і співробітництва зі світом. Реалізація цих пріоритетів неможлива поза контекстом розвиненого громадянського суспільства, формування “суспільства знань”, культурної та політичної консолідації нації...” [3, 47].

У проекті Концепції гуманітарного розвитку України до 2012 р., що розроблений відповідно до Закону України “Про Державну програму економічного і соціального розвитку України на 2010 рік” (розд. 2 ч. III) та доручення Кабінету Міністрів України від 01.07.2010 р. № 38719/1/1-10, також зазначається про необхідність виваженої та адекватної, щодо сучасних викликів, соціогуманітарної політики у найширшому її розумінні.

Основні нормативно-правові засади державного управління у соціогуманітарній сфері українського суспільства визначені у Конституції України, а також у законодавчих та програмних актах, якими нині керуються у своїй діяльності органи виконавчої влади, здійснюючи де-

ржавну політику в галузях освіти, культури та ін.

Конституція України є базовим законодавчим актом, у якому визначено основні політико-правові засади регулювання життя українського суспільства. Основний Закон держави закріплює на законодавчому рівні важливу роль культури, освіти і науки та інших складових гуманітарної сфери, які найбільше впливають на духовні процеси суспільства.

Проголошуючи та визнаючи важливість і пріоритетність духовного відродження українського суспільства, влада робила певні спроби розробити та запровадити загальнодержавну програму розвитку духовності. Так, 27 квітня 1999 р. Указом Президента України були затверджені “Основні напрями розвитку духовності, захисту моралі та формування здорового способу життя громадян України”.

У 2003 р. проблеми духовності українського суспільства стали предметом обговорення на парламентських слуханнях “Духовна криза суспільства та шляхи її подолання”. Рекомендації, викладені у постанові Верховної Ради щодо результатів цих слухань, практично не знайшли застосування в державній політиці до 2005 р.

Після подій Помаранчевої революції підхід до вирішення державою проблем духовного розвитку суспільства змінився. У лютому 2005 р. була затверджена програма діяльності уряду “Назустріч людям”.

Як здавалося, важливим документом у контексті державної політики щодо духовної консолідації нації є Універсал національної єдності,

підписаний вищим керівництвом держави та майже усіма лідерами провідних українських партій, які перемогли на виборах до парламенту у березні 2006 р.

Основними законодавчими актами, які визначають державну політику у сфері освіти, є Конституція України, закони України “Про освіту”, “Про дошкільну освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про позашкільну освіту”, “Про вищу освіту”, а також відповідні акти та постанови Кабінету Міністрів та Міністерства освіти і науки України. Крім цих правових документів, важливою для розвитку та діяльності органів державного управління у сфері освіти є Національна доктрина розвитку освіти [1, 10].

6 січня 2011 р. Президент України Віктор Янукович підписав Закон України “Про культуру”, який визначає правові засади діяльності у сфері культури, регулює суспільні відносини, пов’язані зі створенням, використанням, розповсюдженням, збереженням культурної спадщини та культурних цінностей, і спрямований на забезпечення доступу до них.

А 8 серпня Президент України Віктор Янукович підписав Закон України “Про засади державної мовної політики”, який дав можливість меншинам користуватися власною мовою не тільки в побуті, а й на адміністративному рівні регіону проживання.

Також на розгляді у Комітеті Верховної Ради з питань культури і духовності, Комітеті з питань науки і освіти та Комітеті з питань соціальної політики та праці знаходяться близько 200 законопроектів, від яких

залежить соціогуманітарна політика держави.

Нині перед можновладцями стоять непрості питання, що стосуються подолання соціогуманітарних проблем.

В основі високорозвиненої країни ХХІ ст. стоїть людина, так звана політика людиноцентризму. “Людина, її життя і здоров’я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність” (Конституція України, ст. 3). Ми декларуємо найвищі цінності, та чи дотримуємося їх? Усе це має значення на рівні гуманітарної безпеки, а отже несе в собі виклики національній безпеці.

Незважаючи на численні законодавчі акти, доповіді, публікації профільних установ, здавалося б розуміння гуманітарної проблематики суспільством та елітами ситуацію особливо не змінили. Вина цьому — відсутність політичної волі (корупційна складова), недостатній контроль з боку громадянського суспільства та інші фактори. Та найважливішим, на думку деяких науковців, є саме інститут громадянського суспільства з делегованим йому правом суспільного контролю за діями політичних еліт. Враховуючи сучасні реалії (а це і спадок комуністичної ідеології; і перехідні демократичні процеси; і великий відсоток недовіри до можновладців; і ще несформована громадянська свідомість наших громадян) — маємо цілий “букет” де-

структивних процесів, які потребують певної державної політики для їх пом'якшення або ж нівелювання.

Література

1. *Скуратівський В. А.* Державна політика в соціогуманітарній сфері / За заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. — К.: НАДУ, 2010. — 283 с.
2. *Вступне* слово Президента України Віктора Януковича до щорічного послання до Верховної Ради про внутрішнє і зовнішнє становище України: Прес-служба Президента України Віктора Януковича від 03.07.2012. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/news/24670.html>
3. *Національна* доповідь НАНУ “Новий курс: реформи в Україні. 2010—2015”. — К., 2010.